Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Sîrbu)
Dosarul nr. 2r-2392/23 (2-20004626-02-2r-10072023)

D E C I Z I E

11 septembrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Dulghieru Dorin și Pahopol Anatol

examinând cererea de recurs declarată de BC „Comerțbank" SA împotriva încheierilor Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 mai 2023 și 12 iunie 2023, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Comerțbank" SA împotriva lui *****, intervenienți accesorii SRL „Dak Investments", în proces de insolvabilitate, SRL „Leiria-Tur", ***** și notarul Corina Zara cu privire la încasarea datoriei contractuale, anularea actelor juridice, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

Audiind raportul judecătorului Sîrbu Victoria, în baza materialelor cauzei civile și a argumentelor recursului, Colegiul Civil,

C O N S T A T Ă:

Poziția instanței de fond:

La data de 14 ianuarie 2020 BC „Comerțbank" SA a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, intervenienți accesorii SRL „Dak Investments", în proces de insolvabilitate, SRL „Leiria-Tur", ***** și notarul Corina Zara cu privire la încasarea datoriei contractuale, anularea actelor juridice, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 mai 2023, cererea de chemare în judecată depusă de BC „Comerțbank" SA împotriva lui *****, intervenienți accesorii SRL „Dak Investments", în proces de insolvabilitate, SRL „Leiria-Tur", ***** și notarul Corina Zara cu privire la încasarea datoriei contractuale, anularea actelor juridice, precum și compensarea cheltuielilor de judecată s-a scos de pe rol, în temeiul art.267 lit. g) CPC.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 iunie 2023, s-a respins, ca neîntemeiată, cererea reprezentantului BC „Comerțbank" SA, ***** cu privire la anularea încheierii din 29 mai 2023 privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Comerțbank" SA împotriva lui *****, intervenienți accesorii SRL „Dak Investments", în proces de insolvabilitate, SRL „Leiria-Tur", ***** și notarul Corina Zara cu privire la încasarea datoriei contractuale, anularea actelor juridice, precum și compensarea

cheltuielilor de judecată.

Solicitarea recurentului:

La data de 20 iunie 2023 BC „Comerțbank” SA a depus cerere de recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 iunie 2023, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanţei de fond, cu remiterea cauzei la rejudecare.

La data de 10 iulie 2023 cauza dată a fost repartizată judecătorului Sîrbu Victoria, membrii completului fiind judecătorii Dulghieru Dorin și Pahopol Anatol.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de recurs, recurentul a indicat că este neîntemeiată încheierea instanței din 12 iunie 2023, instanța nu a luat în considerare argumentele invocate de către reprezentantul băncii în cererea din 29 mai 2023, astfel întârzierea s-a datorat traficului imprevizibil din or. Chişinău şi dificultăţii identificării unui loc de parcare în vecinătatea sediului instanţei.

Menționează recurentul că, este neîntemeiată şi contradictorie încheierea din 29 mai 2023 şi încheierea din 12 iunie 2023, dat fiind că însăşi instanţa de judecată nu a negat prezenţa reprezentantului băncii în şedinţa de judecată şi consimte asupra întârzierii acestuia. Mai mult, la materialele dosarului există o cerere de examinare a cauzei în lipsa reclamantului, care nu s-a raportat la o singură şedinţă, fapt care este evident din conţinutul acesteia, iar prin prin cererea nominalizată, reclamanta şi-a exercitat dreptul de a fi absentă de la şedinţele cauzei, exprimîndu-şi încrederea faţă de instanţă în vederea examinării litigiului în lipsa acesteia. Deasemenea, la materialele dosarului nu există nici o dovadă de exprimare a voinţei privind renunţarea la acest drept sau o solicitare de retragere a cererii depuse.

Susține recurentul că, referitor la existenţa unei încheieri protocolare din şedinţa din 17 martie 2021, art. 206 din CPC nu stabileşte dreptul instanţei de a se expune printr-o încheiere protocolară asupra temeiniciei sau netemeiniciei unei cereri de examinare a cauzei în lipsa părţii, or aceasta restrânge drepturile procesuale ale reclamantului, iar la materialele cauzei nu există o cerere al părții adverse în sensul respectiv, fiind abuzivă încheierea din 17 martie 2021 abuzivă, contrară art. 54, alin. (5) din Constituţia Republicii Moldova.

Relevă că, în ipoteza în care instanța în ședința din 15 martie 2021 nu a emis o încheiere privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată, instanţa a admis totuşi cererea de examinare a cauzei în lipsa reclamantului, iar instanţa nu a declarat care sunt exact acele aspecte problematice şi cum ar putea influenţa soluţioanarea acestora prezenţa reclamantei la şedinţele de judecată, care au fost practic nelucrative.

La data de 25 august 2023 (conform plicului anexat), ***** a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea recursului, cu menținerea încheierilor primei instanțe.

Verificarea termenului de declarare a recursului:

În conformitate cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

La caz, Colegiul Civil a constatat că, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 iunie 2023 a fost contestată de către recurentul BC „Comerțbank” SA la

data de 20 iunie 2023.

Astfel, raportând la normele legale precitate la circumstanțele speței, Colegiul Civil consideră că recursul declarat de către BC „Comerțbank” SA, este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

Studiind recursul declarat și materialele cauzei, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ consideră că recursul este întemeiat şi urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanţei de fond şi restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanţă pentru examinare în fond, reieşind din considerentele ce succed.

Conform art. 424 alin.(1) CPC, curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Potrivit prevederilor art. 426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Astfel, actele cauzei atestă că, la data de 14 ianuarie 2020, BC „Comerțbank” SA a depus prezenta cerere de chemare în judecată.

Prima instanță, prin încheierea din 29 mai 2023 a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de către BC „Comerțbank” SA, în temeiul art. 267 alin. (1) lit. g) CPC.

La data de 29 mai 2023, BC „Comerțbank” SA a depus o cerere de anulare a încheierii privind scoaterea cererii de pe rol.

Instanța de fond prin încheierea din 12 iunie 2023 a respins ca neîntemeiată cererea reprezentantului BC „Comerțbank” SA, ***** cu privire la anularea încheierii din 29 mai 2023 privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată.

Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, la 20 iunie 2023 BC „Comerțbank” SA a contestat-o cu recurs, invocând argumentele expuse mai sus.

Instanța de recurs consideră criticile recurentului din recursul depus ca fiind întemeiate, iar încheierea primei instanțe neîntemeiată, fiind pasibilă casării, reieșind din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 267 lit. g) Cod procedură civilă instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul citat legal nu s-a prezentat în şedinţă de judecată, nu a comunicat instanţei motivele neprezentării sau motivele sînt considerate de instanţă ca fiind neîntemeiate, *sau nu a solicitat examinarea cauza în absenţa sa*, iar pîrîtul nu solicită soluţionarea cauzei în fond.

În temeiul art. 268 alin. (4), (5) CPC, (4) La cererea reclamantului sau a pîrîtului, instanţa poate anula încheierea privind scoaterea cererii de pe rol emise în temeiul art.267 lit.f) şi g), dacă aceştia depun probe care să confirme imposibilitatea prezentării lor în şedinţă de judecată şi a înştiinţării instanţei. Cererea se depune în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii. Cererea privind anularea încheierii de scoatere a cererii de pe

rol se soluţionează în baza dosarului şi a materialelor anexate la cerere, fără citarea participanţilor la proces. Instanţa care examinează cererea poate dispune citarea participanţilor la proces pentru a se pronunţa cu privire la respectiva cerere. (5) Încheierea judecătorească de respingere a cererii de anulare a încheierii privind scoaterea cererii de pe rol poate fi atacată cu recurs.

Potrivit art. 206 alin. (1) Cod procedură civilă, *părţile au dreptul să solicite instanţei judecătoreşti examinarea cauzei în lipsa lor şi remiterea copiei de pe hotărîre*. Dacă partea solicită să-şi dovedească pretenţiile sau obiecţiile prin ascultarea celeilalte părţi, instanţa cere să se prezinte personal în faţa judecăţii.

Astfel, normele enunțate supra prevăd pentru reclamant sancțiunea scoaterii cererii de pe rol doar în cazul în care acesta nu s-a prezentat la ședința judiciară și nu a înștiințat instanța despre imposibilitatea prezentării la ședință, respectiv nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, iar pîrîtul nu solicită examinarea cauzei în fond.

Astfel, Colegiul civil a stabilit că la data de 16 martie 2021, BC „Comerțbank" SA a depus o cerere cu privire la examinarea cauzei în lipsa reclamantului conform art. 206 alin. (1) Cod de procedură civilă (a se vedea f.d.137, vol. I), ceea ce impune soluționarea cauzei în fond în lipsa reclamantului, nefiind necesară prezența persoanei reclamantului la ședința stabilită de instanță, iar în acest sens instanța de recurs consideră că cererea privind examinarea în lipsă este valabilă pe parcursul întregului proces în prima instanță.

În cazul existenței cererii de examinare în lipsă, de regulă prezența reclamantului la examinarea cauzei în fond nu mai este necesară și numai cu titlu de excepție, la decizia motivată a instanței, sau la cererea motivată a pârâtului (care cu titlu de exemplu înțelege să-și dovedească contrapretențiile prin explicațiile reclamantului), în vederea soluționării juste a fondului, reclamantul poate fi obligat de către instanță să se prezinte nemijlocit la ședința de judecată.

Prima instanță, prin încheierea protocolară din 17 martie 2023, a considerat neîntemeiată cererea reprezentantului reclamantei BC „Comerțbank" SA, *****, cu privire la examinarea cauzei în lipsa sa și l-a obligat de a fi prezent în ședințele de judecată pentru a clarifica unele aspecte care nu puteau fi soluționare fără reprezentantul băncii.

Colegiul civil nu poate accepta o atare poziție al instanței de judecată, întrucât prima instanță nu este în drept să respingă cererea reclamantului de examinare a cauzei în lipsa acestuia, iar respingerea acestei cereri nu poate echivala cu nedepunerea unei cereri de examinare în lipsă în sensul art. 267 lit. g) CPC.

Mai mult ca atât, instanța nu a motivat nicidecum faptul necesității prezentării reprezentantului reclamantului în ședința de judecată și nu a făcut nici o mențiune expresă în acest sens, pentru a aduce faptul dat la cunoștința reclamantului și reprezentantului acestuia, despre obligația ultimului de a se prezenta.

Totodată, în interpretarea corectă al art. 206 alin. (1) CPC, se stabilește că prezența părții este obligatorie doar în situația în care partea adversă solicită ascultarea acesteia în vederea dovedirii pretențiilor sale, iar la caz o atare cerere din partea pârâtului nu a fost prezentată, ceea ce denotă asupra faptului că instanța nu a avut altă opțiune decât să

accepte cererea reclamantului privind examinarea cauzei în lipsa acestuia, în condițiile în care reprezentantul băncii nu s-ar prezenta în cadrul ședințelor de judecată, luând act de voința acestuia exprimată prin cererea din 16 martie 2021.

Respectiv, Colegiul civil reține ca greșită concluzia instanței de fond cu privire la scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depuse de către recurentul-reclamant BC „Comerțbank" SA, iar ulterior și respingerea cererii privind punerea pe rol al cererii de chemare în judecată.

Deasemenea în temeiul art. 54 alin. (2) al Constituției Republicii Moldova, exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sînt necesare în interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei.

Prin urmare, Colegiul civil, concluzionează asupra faptului că instanţa de fond, la emiterea încheierilor din 29 mai 2023 și 12 iunie 2023 nu a elucidat suficient de obiectiv toate circumstanţele litigiului, nu a ținut cont de rolul instanței în vederea asigurării exercitării unor drepturi constante și corecte aplicate în egalitate față de părți, fapt ce impune de regulă soluționarea litigiului prin prisma principiilor contradictoriale, menite să asigure un echilibru între interesele părților și raporturile juridice în materie, instanța de recurs conchide că o eventuală hotărîre soldată cu neexaminarea fondului cauzei, axată pe criterii formale de blanchetă, cînd reclamantul solicită examinarea cauzei în lipsa sa, precum și ținând cont de faptul că prezentul litigiu s-a aflat pe rolul primei instanțe mai mult de trei ani (de pe 14 ianuarie 2020 și pînă la 29 mai 2023) fără ca instanța să fi pronunțat o soluție asupra fondului cauzei, ar veni să afecteze esențial dreptul reclamantului la un proces echitabil prin încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei civile.

Aşadar, luînd în consideraţie circumstanţele speţei şi anume, statuând cu certitudine faptul că instanţa de fond a aplicat eronat normele procedurale la adoptarea încheierilor de scoatere a cererii de pe rol și de respingere a cererii privind anularea încheierii de scoatere a cererii de pe rol, Colegiul civil ajunge la concluzia că în astfel de circumstanţe scoaterea cererii de pe rol va avea drept consecinţă o posibilă îngrădire a accesului liber la justiţie pentru reclamant.

Prin urmare, în condiţiile expuse supra, și având în vedere faptul că cele invocate în încheierile primei instanţe nu se reţin ca întemeiate, deoarece nu-şi găsesc suport juridic şi sunt combătute de invocările recurentului.

Erorile instanţei de fond de ordin procedural în ordine de recurs nu pot fi corectate. Din aceste motive şi avînd în vedere că erorile judiciare nu pot fi corectate de instanţa de recurs şi că normele de drept procedural au fost aplicate eronat de instanţa de fond, Colegiul civil consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral încheierile contestate cu restituirea cauzei spre judecare în fond în aceiași instanță, acelaşi complet de judecată.

În conformitate cu art. art. 427 lit. b), 428 CPC, Colegiul civil, comercial şi de

contencios administrativ,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de BC „Comerțbank” SA.

Se casează încheierile Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 mai 2023 și 12 iunie 2023, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Comerțbank” SA împotriva lui *****, intervenienți accesorii SRL „Dak Investments”, în proces de insolvabilitate, SRL „Leiria-Tur”, ***** și notarul Corina Zara cu privire la încasarea datoriei contractuale, anularea actelor juridice, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei, în același complet de judecată pentru examinare în fond.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii: Dulghieru Dorin

Pahopol Anatol